

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.410.007.02.2017
P/17/041

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(tekst jednolity uwzględniający zmiany dokonane uchwałą Komisji Rozstrzygającej
nr KPK-KPO.443.118.2017 z dnia 11 września 2017 r.)

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/041 – Aktywizacja zawodowa młodzieży przez Ochotnicze Hufce Pracy.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Edyta Piskorz-Zabujść, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/70/2017 z dnia 2 czerwca 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP, ul. Artyleryjska 3b, 10-645 Olsztyn (dalej: „Centrum”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Obrębski, dyrektor Centrum, od 1 lutego 2001 r. (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna¹

W latach 2014-2016² Centrum prawidłowo realizowało przypisane mu zadania związane z poradnictwem, pośrednictwem zawodowym oraz badaniem i diagnozowaniem rynku pracy. Podejmowało również działania mające na celu pozyskanie pracodawców dla młodocianych pracowników. Prowadziło też wymagane ewidencje i rejestry, a także przeprowadzało stosowne diagnozy i analizy. Centrum uczestniczyło w opracowywaniu i realizacji wojewódzkich programów profilaktyczno-edukacyjnych mających na celu adaptację nowo zrekrutowanych uczestników Ochotniczych Hufców Pracy (dalej: „OHP”) oraz ograniczenie rezygnacji młodocianych pracowników m.in. z przygotowania zawodowego (tzw. zjawiska wykruszalności). Udzielano również merytorycznego wsparcia jednostkom podległym w zakresie kształcenia i zatrudniania uczestników OHP, a także podejmowano działania w zakresie promocji zatrudnienia, przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej młodzieży. Ponadto Centrum realizowało zadania związane z weryfikacją i opiniowaniem wniosków pracodawców o zawarcie umów dotyczących refundacji wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń.

NIK zwraca również uwagę na fakt niepełnego realizowania w latach 2014-2016 przez Centrum rocznych planów pracy, zwłaszcza w zakresie pośrednictwa pracy. Nie miało to jednak wpływu na prawidłowość realizowanych zadań.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna, a w przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria dla tych ocen, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

² Kontrolą objęto lata 2014-2016 oraz 2017 r. do dnia zakończenia kontroli w zakresie osiągniętych efektów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dostosowanie oferty OHP do oczekiwań rynku pracy

Opis stanu
faktycznego

1.1.1. W okresie objętym kontrolą Centrum realizowało zadania związane z poradnictwem i pośrednictwem zawodowym, polegające m.in. na:

- badaniu i diagnozowaniu lokalnego rynku usług edukacyjnych i rynku pracy,
- merytorycznemu wsparciu jednostek OHP w zakresie organizowania przez te jednostki kształcenia i zatrudnienia uczestników OHP,
- kierowaniu młodzieży do jednostek OHP realizujących zadania w zakresie kształcenia i wychowania, w celu uzupełnienia wykształcenia i zdobycia kwalifikacji zawodowych,
- prowadzeniu pośrednictwa pracy dla bezrobotnej młodzieży i osób poszukujących pracy oraz usług z zakresu poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej,
- prowadzeniu działalności promocyjnej i informacyjnej dotyczącej realizowanych zadań.

Realizując ww. zadania Centrum współpracowało z urzędami pracy, placówkami oświatowymi i instytucjami szkoleniowymi, jednostkami administracji samorządowej, partnerami społecznymi oraz innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rynku pracy.

Centrum przyjmowało również wnioski (oraz dokonywało ich wstępnej weryfikacji i oceny) od pracodawców ubiegających się o zawarcie umowy o refundację kosztów wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń.

W ramach Centrum funkcjonowały:

- Biuro, w którego skład wchodziło: Młodzieżowe Biuro Pracy (dalej: „MBP”), Mobilne Centrum Informacji Zawodowej (dalej: „MCIZ”) oraz samodzielne stanowiska pracy ds. rozwoju zawodowego i programów oraz zespół ds. refundacji,
- jednostki rynku pracy w terenie tj.: osiem Młodzieżowych Centrów Kariery (dalej: „MCK”), Punkt Pośrednictwa Pracy (dalej: „PPP”) oraz trzy Ośrodki Szkolenia Zawodowego (dalej: „OSZ”).

Zakresem działania Centrum objęto 12 powiatów województwa warmińsko-mazurskiego, tj.: ełcki, giżycki, gołdapski, kętrzyński, mrągowski, nidzicki, olecki, olsztyński, ostródzki³, piski, szczycieński oraz węgorzewski.

MCK udzieliły łącznie 3.498 indywidualnych porad zawodowych, w tym 289 dla uczestników OHP (8,3%), 4.542 indywidualnych informacji zawodowych, w tym 212 dla uczestników OHP (4,7%), 507 grupowych porad zawodowych, w tym 38 dla uczestników OHP (7,5%) oraz 536 grupowych informacji zawodowych, w tym 27 dla uczestników OHP (5,0%).

MCIZ udzieliło w okresie tym łącznie 958 indywidualnych porad zawodowych, 3.330 indywidualnych informacji zawodowych, w tym 37 dla uczestników OHP (1,1%), 279 grupowych porad zawodowych, w tym dziewięć dla uczestników OHP (3,2%) oraz 320 grupowych informacji zawodowych, w tym siedem dla uczestników OHP (2,2%). W efekcie działań Centrum 8.387 osób podjęło zatrudnienie, w tym 168 uczestników OHP (2,0% wszystkich osób, które podjęły zatrudnienie). W okresie tym przeprowadzono również 106 szkoleń dla 1.086 uczestników.

(dowód: akta kontroli str. 3-64)

³ Z wyjątkiem zadań refundacyjnych.

1.1.2. W latach 2014-2016 Centrum działało na podstawie rocznych planów pracy, z wykonania których przedstawiało Wojewódzkiemu Komendantowi OHP sprawozdania. I tak plan pracy na:

a) 2014 rok zakładał w ramach:

- Pośrednictwa pracy – objęcie działaniem 5.130 osób, w tym 500 uczestników OHP. Plan ten nie został w pełni zrealizowany, gdyż działaniem objęto 4.660 osób (90,8%), w tym 247 uczestników OHP (49,4%). Przekroczony został natomiast plan objęcia tym działaniem 1.500 osób w czasie targów pracy organizowanych w jednostkach organizacyjnych OHP – faktycznie objęto 2.050 osób (136,7%).

Dyrektor Centrum wskazał, że pośrednictwo pracy OHP działa w oparciu o zasadę dobrowolności oznaczającej wolne od przymusu korzystanie z usług pośrednictwa pracy dla poszukujących pracy. Wyjaśnił również, że działania Centrum mające na celu zwiększenie liczby osób korzystających z pośrednictwa pracy OHP nie przyniosły oczekiwanych efektów, głównie ze względu na panujące trendy na rynku pracy, tj. m.in. zmiany demograficzne, łatwy dostęp do bezpłatnych portali poświęconych poszukiwaniu pracy oraz niskie wynagrodzenie proponowane przez pracodawców zgłaszających oferty w OHP. W związku z niepełną realizacją planów w zakresie pośrednictwa pracy, MBP zostało zobowiązane do opracowania i podjęcia działań korygująco-naprawczych mających na celu zwiększenie efektywności realizowanych zadań w tym zakresie.

- Poradnictwa i informacji zawodowej – objęcie 10.484 osób, w tym 510 uczestników OHP. Działaniami w tym zakresie objęto ostatecznie 13.229 osób (126,2%), przy czym liczba uczestników OHP była mniejsza od planowanej i wyniosła 303 osoby (59,4%).

Dyrektor Centrum wyjaśnił, że decyzja o skorzystaniu z usług OHP zależy ostatecznie od woli klienta. Nie wszyscy ujęci w planie uczestnicy OHP wykazali zainteresowanie skorzystaniem z ww. usług. W związku z nieosiągnięciem zakładanych planów, doradcy zawodowi MCiZ oraz MCK zostali zobowiązani do podejmowania we współpracy z kadrami jednostek opiekuńczo-wychowawczych działań mających na celu aktywizację zawodową uczestników i absolwentów OHP. Współpraca ta była też jednym z elementów poruszanych w trakcie narad z pośrednikami pracy, spotkań z kadrami realizującą ww. zadanie oraz narad z udziałem kadry Hufców Pracy oraz Ośrodków Szkolenia i Wychowania OHP.

- Szkoleń zawodowych – objęciem 230 osób, faktycznie objęto 352 osoby (153%).
- Refundacji wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom i składek na ubezpieczenia od tych wynagrodzeń, planowano objąć działaniem 3.370 osoby, w tym 450 uczestników OHP. Działaniem objęto 3.473 osób (103%), jednakże liczba uczestników OHP była mniejsza od planowanej i wyniosła 442 osoby (98,2%).

b) 2015 rok zakładał w ramach:

- Pośrednictwa pracy – objęcie działaniem 5.180 osób, w tym 500 uczestników OHP. Plan ten nie został w pełni zrealizowany - działaniem objęto 3.656 osób (70,6%), w tym 288 uczestników OHP (57,6%). Planowano również działaniem objąć 1.500 osób w czasie targów pracy organizowanych

w jednostkach organizacyjnych OHP – plan ten został zrealizowany, a działaniem objęto 5.150 osób (343,3%).

Dyrektor Centrum wskazał, że w celu zwiększenia udziału młodzieży rejestrującej się w MBP podejmowano szereg działań, które nie przyniosły jednak oczekiwanego efektu w postaci pełnej realizacji planu. Spowodowane to było m.in. panującymi trendami na rynku pracy, dotyczącymi m.in. zmian demograficznych oraz wykorzystywania przez młodzież innych metod poszukiwania pracy. W związku z nieosiągnięciem planów w zakresie prowadzonego pośrednictwa pracy, MBP zostały zobowiązane do zweryfikowania planów działalności na 2016 r. oraz do zaplanowania działań korygująco-naprawczych.

- Poradnictwa zawodowego – objęcie działaniem 13.055 osób, w tym 470 uczestników OHP. Działaniami tymi objęto faktycznie 14.015 osób (107,4%), w tym 597 uczestników OHP (127%).
- Szkoleń zawodowych - objęciem szkoleniami 230 osób. Plan zrealizowano w całości, a działaniem tym objęto 365 osób (158%).
- Refundacji wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom i składek na ubezpieczenia od tych wynagrodzeń – działaniem planowano objąć 3.279 osób, w tym 560 uczestników OHP. Plan nie został w pełni zrealizowany, gdyż działaniem tym objęto 3.256 osób (99,3%) oraz 519 uczestników OHP (92,7%).

c) 2016 rok zakładał w ramach:

- Pośrednictwa pracy – objęcie działaniem 5.170 osób, w tym 760 uczestników OHP. Plan nie został zrealizowany, gdyż działaniem tym objęto 3.175 osób (61,4%) oraz 148 uczestników OHP (19,5%). Planowano również działaniem objąć 1.500 osób w czasie targów pracy organizowanych w jednostkach organizacyjnych OHP, faktycznie objęto 6.750 osób (450%).

Według Dyrektora Centrum istotny wpływ na niską efektywność prowadzonego przez MBP pośrednictwa pracy w 2016 r. miało obniżenie wymiaru etatów o 0,5 przy jednoczesnym pozostawieniu planu pośrednictwa pracy na niezmiennym poziomie.

- Poradnictwa zawodowego - objęcie działaniem 13.405 osób. Plan ten zrealizowano - działaniem objęto 14.169 osób (105,7%), w tym 597 uczestników OHP.
- Szkoleń zawodowych - objęciem działaniem 230 osób. Plan zrealizowano – szkoleniami zawodowymi objęto 369 osób (160,4%).
- Refundacji wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom i składek na ubezpieczenia od tych wynagrodzeń – działaniem planowano objąć 3.209 osób, w tym 500 uczestników OHP. Plan został zrealizowany – działaniem objęto 3.390 osób (105%), w tym 534 uczestników OHP (106,8%).

(dowód: akta kontroli str. 65-120, 123-131)

1.1.3. Działalność Centrum związana z aktywizacją zawodową, w okresie objętym kontrolą, realizowana była w następujących formach:

- Porady i informacje grupowe i indywidualne – prowadzone były przez doradców zawodowych MCiZ i MCK dla młodzieży uczącej się i poszukującej pracy. Zajęcia te miały na celu zmotywowanie młodzieży do działania w zakresie

wejścia na rynek pracy, wsparcia dotyczącego zdobycia kompetencji miękkich niezbędnych na obecnym rynku pracy oraz rozwijania aktywnych postaw przedsiębiorczych. Ich tematyka obejmowała m.in. metody aktywnego poszukiwania pracy, dokumenty aplikacyjne, sytuację na rynku pracy, planowanie kariery zawodowej i edukacyjnej, analizę potencjału zawodowego, możliwość i przekwalifikowania zawodowego oraz autoprezentację i przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej. Porady skierowane były do podopiecznych Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych, Powiatowych Domów Dziecka, osadzonych w Aresztach Śledczych i Zakładach Karnych, osób bezrobotnych zarejestrowanych w Miejskich i Powiatowych Urzędach Pracy, klientów Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz uczestników projektów rynku pracy. Łącznie w latach 2014-2016 działaniami w zakresie poradnictwa zawodowego objęto 41.413 osób, w tym 23.237 młodzieży poszukującej pracy.

- Targi Pracy – organizowane wraz z samorządami gminnymi i powiatowymi i kierowane do społeczności lokalnej. Miały na celu podniesienie poziomu aktywności zawodowej i edukacyjnej młodzieży, pomoc młodym ludziom w wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, zaprezentowanie aktualnych ofert pracy w kraju i za granicą, ułatwienie nawiązania bezpośredniego kontaktu z pracodawcami, przedstawienie oferty firm edukacyjno-szkoleniowych, wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia oraz przygotowanie młodzieży do aktywnego poruszania się po rynku pracy. W latach objętych kontrolą zorganizowano 20 Targów Pracy, w których wzięło udział ok. 13.950 osób.
- Pośrednictwo pracy – realizowane było przez pośredników pracy z MBP, MCK oraz Punktach Pośrednictwa Pracy (dalej: „PPP”), którzy m.in. pozyskiwali od pracodawców oferty pracy stałej i krótkoterminowej, kierowali poszukujących pracy do pracodawców, organizowali targi i giełdy pracy oraz współpracowali z partnerami rynku pracy. Ponadto, informowano bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy, inicjowano i organizowano kontakt bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami, a także informowano bezrobotnych o przysługujących im prawach i obowiązkach. W ramach działań dotyczących aktywizacji zawodowej pośrednicy pracy, prowadzono również ewidencję ludzi w wieku 15-25 lat, którzy zgłaszali się do OHP po ofertę zatrudnienia i którym umożliwiano podjęcie pracy poprzez skierowanie ich do pracodawcy. W latach 2014-2016 pozyskano informację o 10.913 miejscach pracy i zaewidencjonowano łącznie 11.491 osób jej poszukujących - zatrudnienie zaś znalazło ogółem 8.387 osób.
- Ośrodki Szkolenia Zawodowego w Klebarku Wielkim, Dobrym Mieście, Olsztynie i Młodzieżowe Centrum Kariery w Ostródzie – w ramach aktywizacji zawodowej młodzieży organizowano i przeprowadzano szkolenia umożliwiające zdobycie, zmianę, podwyższenie lub uzupełnienie kwalifikacji w zawodach i specjalnościach poszukiwanych na lokalnych rynkach pracy. Łącznie w latach 2014-2016 realizacją zadań z zakresu kursów i szkoleń na rzecz osób poszukujących pracy i młodzieży uczące się objęto 1.086 osób.
- Programy autorskie realizowane przez pracowników Centrum. W ich ramach podległe jednostki organizowały zajęcia warsztatowe i informacyjne, konsultacje indywidualne, dni otwarte, itp. Centrum wraz z podległymi jednostkami

organizacyjnymi, było inicjatorem i realizatorem m.in. 12 programów autorskich⁴, z których w badanym okresie wzięło łącznie 4.257 osób.

- Inicjatywy realizowane przez Centrum w środowisku lokalnym, w ramach których aktywizowano młodzież m.in. poprzez szkolenia, giełdy pracy, panele dyskusyjne, konferencje, zajęcia informacyjne, warsztaty, pogadanki, dni otwarte, konsultacje indywidualne itp. Inicjatyw te miały na celu wyposażenie młodzieży w umiejętności ułatwiające poruszanie się po rynku pracy oraz popularyzację usług z zakresu rynku pracy oferowanych przez OHP⁵. Inicjatywami tymi objęto łącznie 17.557 osób.
- Działania w ramach realizowanych projektów systemowych z udziałem środków finansowych pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego. Centrum było realizatorem projektów „Równi na rynku pracy”⁶, „Obudź swój potencjał”⁷ i „Akcja aktywizacja”⁸, w ramach których wsparciem objęta została młodzież znajdująca się w najtrudniejszej sytuacji życiowej, a w szczególności wywodząca się z rodzin niepełnych, bezrobotnych, niewydolnych wychowawczo oraz zagrożona patologiami społecznymi. Beneficjenci programu korzystali m.in. z zajęć z zakresu pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych, kursu prawa jazdy kat. B, szkolenia z wybranego języka obcego, szkolenia komputerowego, stażu pracodawcy wraz ze stypendium. Dodatkowo uczestnicy projektu objęcie byli wsparciem w postaci bezpłatnego wyżywienia, zwrotu kosztów dojazdu na zajęcia, ubezpieczeniem NNW czy też zwrotu kosztów opieki nad dzieckiem.

W latach 2014-2016 MCiZ przeprowadziło łącznie 406 sesji wyjazdowych, z czego 277 poświęconych było poszukującym pracy.

(dowód: akta kontroli str. 132-166)

1.2. W latach 2014-2016 w Centrum wraz z podległymi jednostkami, zatrudnienie wyniosło średnio 27,56 etatu⁹. Liczba zatrudnionych była zgodna ze Standardami funkcjonowania Centrum, określonymi przez Komendanta Głównego OHP¹⁰. W badanym okresie Dyrektor Centrum nie wnioskował do Wojewódzkiego Komendanta OHP o nowe etaty.

W 2014 r., na jednego doradcę zawodowego realizującego usługi z zakresu poradnictwa zawodowego, przypadały średnio 1.203 osoby, w 2015 r. – 1.274 osób, zaś w 2016 r. – 1.288 osób.

(dowód: akta kontroli str. 167-170)

1.3. W latach objętych kontrolą, Centrum badało i diagnozowało lokalne rynki usług edukacyjnych i rynki pracy, na poziomie gminnym i powiatowym oraz obszarów działalności hufców pracy. Na podstawie m.in. danych zawartych w publikacjach Urzędu Statystycznego w Olsztynie, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie, Powiatowych Urzędów Pracy, Kuratorium Oświaty w Olsztynie oraz Systemu

⁴ Tj. m.in. Sprawny w pracy, Druga szansa II, Czym jest KP czyli podstawy rachunkowości, Praca na wciągnięcie ręki – bądź aktywny na rynku pracy, Wkrocz aktywnie na rynek pracy z OHP, Na zdrowy rozum ..., Pomóż sobie na rynku pracy – zainwestuj w siebie, Pierwsze kroki na rynku pracy z OHP, Start w karierę zawodową, Pracownik biurowy w teorii i praktyce, Rusz głową oraz Poznajemy zawody.

⁵ Tj. m.in. inicjatywy edukacyjne zainicjowane przez Centrum (Ferie Zimowe z OHP, Drzwi otwarte – wiosna z OHP, Lato z OHP, Światowy Tydzień Kariery, Aktywizacja zawodowa młodzieży – kwalifikacja wojskowa) oraz II inicjatywy edukacyjne, w których uczestniczyło Centrum wraz z podległymi jednostkami (Dni otwarte funduszy europejskich, Nowe formy wsparcia dla młodych i przedsiębiorców, Dni informacyjne na Warmii i Mazurach).

⁶ Projektem objęto 180 osób.

⁷ Projektem objęto 70 osób.

⁸ Projektem objęto 30 osób.

⁹ W 2014 r. – 27,6 etatu, w 2015 r. – 27,75 etatu oraz w 2016 r. 27,25 etatu.

¹⁰ Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży – standardy funkcjonowania, zarządzenie Komendanta Głównego OHP nr 24/BKG z dnia 22 grudnia 2014 r.

Informacji Oświatowej, Centrum opracowywało własne koncepcje działalności oraz diagnozy i analizy kwartalne dotyczące efektywności realizowanych działań, tj. m.in.:

- „Diagnozę lokalnego rynku usług edukacyjnych” – badanie i diagnoza sytuacji usług edukacyjnych oferowanych w województwie warmińsko-mazurskim z wyszczególnieniem powiatów i gmin, w których funkcjonują podległe jednostki Centrum. Diagnoza ta miała na celu zebranie informacji o ofercie szkół ponadgimnazjalnych, policealnych, wyższych oraz kursowo-szkoleniowej na terenie działania Centrum oraz wyposażenie w tę wiedzę swojej kadry. W jej wyniku stworzono bazę informacji dotyczącą usług edukacyjnych.
- Analizy i ankiety - analiza działalności Centrum w 2014 r. i 2015 r. oraz ankieta „Informacja o realizacji zadań przez Centrum w 2016 r.”. Prowadzone analizy i ankiety miały na celu m.in. ocenę skuteczności i efektywności realizowanych działań z zakresu pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, kursów i szkoleń oraz refundacji kosztów zatrudniania młodocianych. Wyniki przeprowadzonych przez Centrum analiz efektywności i skuteczności realizowanych działań na rzecz młodzieży, omawiane były w trakcie narad wewnętrznych Centrum oraz na posiedzeniach zespołów kierowniczych Warmińsko-Mazurskiej Wojewódzkiej Komendy OHP (dalej: „W-M WK OHP”). Przekazywano je również do Komendy Głównej OHP oraz prezentowano w trakcie wojewódzkich rad programowych poświęconych problematyce rynku pracy.
- Badanie i diagnoza zawodów zaliczanych do deficytowych i nadwyżkowych w województwie warmińsko-mazurskim z wyszczególnieniem powiatów, objętych działaniem Centrum. Celem tych analiz było m.in. dostosowanie oferowanych form kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz wypracowanie rekomendacji dla wyboru kursów zawodowych w ramach projektów realizowanych z udziałem unijnych środków finansowych: „Równi na rynku pracy”, „Obudź swój potencjał” i „Akcja aktywizacja”¹¹.
- Opracowywanie planów szkoleń zawodowych w ramach utrzymania rezultatów projektu „OHP jako realizator usług rynku pracy” w oparciu o analizy rynku prac oraz analizy potrzeb lokalnych pracodawców. Plany te powstawały na podstawie aktualnych analiz rynku pracy potwierdzanych potrzebami lokalnych pracodawców oraz potrzebami młodzieży wykluczonej społecznie i zaniedbanej wychowawczo o zmniejszonych szansach na uzyskanie zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str. 171-409)

Centrum nie prowadziło odrębnych diagnoz dotyczących liczby młodzieży nierealizującej obowiązku szkolnego. Informacje o ww. młodzieży, która ze względu na kategorię wiekową pozostawała w zakresie ustawowego obowiązku wsparcia przez OHP, znajdowały się w kręgu zainteresowania jednostek opiekuńczo-wychowawczych Warmińsko-Mazurskiej Wojewódzkiej Komendy OHP (dalej: „W-M WK OHP”). Według Dyrektora Centrum, zgodnie z zaleceniami Dyrektora Biura Edukacji i Organizacji Jednostek Opiekuńczo-Wychowawczych Komendy Głównej OHP¹² oraz zaleceniami W-M WK OHP, kierownicy jednostek opiekuńczych zostali zobowiązani do zwrócenia się do jednostek samorządu terytorialnego z prośbą o udostępnienie danych liczbowych dotyczących tej grupy młodzieży, a uzyskane

¹¹ W wyniku prowadzonych analiz zdiagnozowano zawody znacząco zwiększające szanse uczestników ww. projektów na zdobycie zatrudnienia po ukończeniu szkoleń zawodowych realizowanych w ramach projektów tj. m.in. spawacz, pracownik administracyjno-biurowy, opiekunka dziecięca, opiekun osób starszych w ramach projektu „Równi na rynku pracy” oraz spawacz, fryzjer, kucharz, kelner-barman-barista, sprzedawca i opiekunka dziecięca w ramach projektów „Obudź swój potencjał” i „Akcja aktywizacja”.

¹² Wydanymi w trakcie narady kadry kierowniczej OHP w dniach 23-24 listopada 2015 r. w Dobieszkowie.

informacje były uwzględniane przy planowaniu liczby młodzieży do zrekrutowania. Centrum nie powtarzało tych działań, jednakże dysponowało wiedzą na temat efektów rekrutacji w poszczególnych hufcach pracy. Informacja w tym zakresie była przekazywana w ramach bieżącej współpracy z kierownikami jednostek opiekuńczo-wychowawczych, w ramach narad Zespołu Kierowniczego W-M WK OHP oraz posiedzeń Wojewódzkiej Komisji Rekrutacyjnej W-M OHP. Dyrektor Centrum wskazał ponadto, że dane z instytucji prowadzących analizy statystyczne, tj. Urzędu Statystycznego (dane dotyczące liczby osób, które nie realizowały obowiązku szkolnego) oraz Systemu Informacji Oświatowej (dane dotyczące młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym) były traktowane szacunkowo, tym samym nie zamykano możliwości większej rekrutacji, po uwzględnieniu kryteriów rekrutacji do jednostek opiekuńczo-wychowawczych W-M WK OHP i dobrowolności kształcenia w strukturach OHP.

(dowód: akta kontroli str. 410-490)

1.4. W badanym okresie, Centrum podejmowało szereg działań w zakresie promocji zatrudnienia, przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej młodzieży, tj. m.in.:

- Realizowało przez pośredników pracy MBP, MCK i PPP zadania z zakresu pośrednictwa pracy na rzecz młodzieży uczącej się i poszukującej pracy, takie jak: rejestracja osób poszukujących pracy, kierowanie do pracy, organizacja giełd pracy, informowanie o rynku pracy i możliwości kształcenia, rekrutacja do projektów oraz kierowanie do doradców zawodowych i specjalistów ds. rozwoju zawodowego. Działaniami tymi objęto łącznie 11.491 osób.
- Organizowało Targi Edukacji i Pracy skierowane do młodzieży o osób poszukujących pracy (ok. 13.950 osób).
- Realizowało przez doradców zawodowych MCiZ oraz MCK zadania z zakresu poradnictwa zawodowego na rzecz osób poszukujących pracy i młodzieży uczącej się. W ramach poradnictwa zawodowego oferowano m.in. indywidualne poradnictwo zawodowe, grupowe poradnictwo zawodowe, indywidualne informacje zawodowe czy grupowe informacje zawodowe. W ramach form aktywnego poszukiwania pracy oferowano młodzieży indywidualne konsultacje, grupowe spotkania informacyjne oraz warsztaty aktywnego poszukiwania pracy w formie pełnej i skróconej. Działaniami tymi objęto łącznie 41.413 osób.
- Specjaliści ds. rozwoju zawodowego OSZ i MCK realizowali zadania z zakresu kursów i szkoleń na rzecz osób poszukujących pracy i młodzieży uczącej się (1.086 osób).
- Realizowało działania na rzecz młodzieży w ramach własnych programów zatwierdzonych do realizacji przez W-M WK OHP tj. indywidualne porady zawodowe i konsultacje, zajęcia warsztatowe, grupowe informacje zawodowe, grupowe informacje z zakresu rynku pracy w tym zajęcia promujące działalność OHP, szkolenia. Działaniami tymi objęto 4.257 osób.
- Realizowało działania na rzecz młodzieży w ramach inicjatyw własnych, obligatoryjnych oraz inicjatyw, w które włączyły się jednostki Centrum, służących przygotowaniu młodzieży do aktywnych zachowań na rynku pracy, przeciwdziałaniu bezrobociu oraz wychowaniu w procesie pracy¹³. Objęto tymi działaniami 17.557 osób.

¹³ Tj. m.in. „Ferie zimowe z OHP”, „Drzwi otwarte – wiosna z OHP”, „Światowy Tydzień Kariery”, „Dni otwarte Funduszy Europejskich”, „Nowe formy wsparcia dla młodych i przedsiębiorców – Dni informacyjne na Warmii i Mazurach”, „Lato z OHP”,

Centrum, realizując zadania z zakresu rynku pracy na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym i marginalizacją, w badanym okresie współpracowało z jednostkami opiekuńczo-wychowawczymi W-M WK OHP na terenie swojego działania oraz z innymi partnerami rynku pracy tj. pracodawcami indywidualnymi, Warmińsko-Mazurską Izbą Rzemiosła i Przedsiębiorczości, Cechami Rzemiosł Różnych, Warmińsko-Mazurskim Kuratorium Oświaty, placówkami oświatowymi i publicznymi służbami zatrudnienia. Współpraca z tymi partnerami dotyczyła m.in. wymiany informacji o świadczonych usługach rynku pracy, pozyskiwaniu informacji o młodzieży będącej w kręgu oddziaływań OHP, wymiany doświadczeń dotyczących pracy z młodzieżą, rekrutacji młodzieży itp.

Współpracowano również z organami jednostek samorządu terytorialnego (w tym gminnymi i powiatowymi wydziałami edukacji, miejskimi i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, placówkami oświatowymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi czy powiatowymi centrami pomocy rodzinie), m.in. w zakresie pozyskiwania informacji o zidentyfikowanych przypadkach osób do 18 roku życia nie pobierających nauki szkolnej pomimo ustawowego obowiązku oraz o młodzieży od 15 do 18 roku życia (potencjalni uczestnicy OHP).

(dowód: akta kontroli str. 410-500)

1.5. W latach 2014-2016 Centrum było ośmiokrotnie kontrolowane przez W-M KW OHP. I tak w kontroli z dnia:

- 18 maja 2015 r. - sprawdzano realizację przez MCK w Szczytnie projektu „*Równi na rynku pracy – YEI*”. W wyniku kontroli ustalono, że MCK właściwie realizuje zadania z zakresu realizacji ww. projektu. Stwierdzono jednak, że jednostka niesystematycznie przekazywała oryginały dokumentów po zakończeniu każdego rodzaju wsparcia do W-M WK OHP, co utrudniało bieżącą weryfikację prawidłowości dokumentowania udzielonego wsparcia. Ponadto, w kartach czasu pracy nie wykazano wszystkich zajęć indywidualnych i grupowych, a na listach obecności zauważono liczne przekreślenia i korekty. Zalecono rzetelne przygotowywanie kart czasu pracy, dołożenie większej staranności przy sporządzaniu dokumentacji oraz zintensyfikowanie działań promocyjnych w mediach lokalnych oraz na stronach W-M WK OHP i Komendy Głównej OHP.
- 23 marca 2016 r. - sprawdzano organizację i funkcjonowanie MBP w Olsztynie. W wyniku kontroli ustalono, że MBP właściwie realizuje zadania w zakresie rynku pracy. Stwierdzono jednak, że w dwóch przypadkach brak było oświadczenia podpisanego przez rodzica bądź opiekuna prawnego osoby niepełnoletniej na przetwarzanie danych osobowych w celu pośrednictwa pracy. Ponadto, w treści dokumentu „notatka z giełdy pracy” w kilku przypadkach odnotowano braki w postaci informacji na temat osoby prowadzącej giełdę, wyszczególnienia stanowiska i rodzaju pracy. Stwierdzono również, że dokumenty zawierające dane osobowe (tj. „ankiety poszukującego pracy”) umieszczono w segregatorach na otwartym regale meblowym. W wyniku kontroli zalecono uzupełnić brakujące zgody opiekunów oraz bezwzględnie zabezpieczyć dokumentację zawierającą dane osobowe przed wglądem w nią osób trzecich, w szafie wyposażonej w zamek.
- 30 marca 2016 r. - sprawdzano organizację i funkcjonowanie MCIZ. W wyniku kontroli ustalono, że MCIZ właściwie realizuje zadania w zakresie rynku pracy. Stwierdzono jednak, że w dokumentacji MCIZ brak było „ankiety badania potrzeb klienta” oraz że nie zawsze harmonogramy wyjazdów były zbieżne

z przeprowadzanymi sesjami wyjazdowymi, a także że dopiero na koniec miesiąca sporządzano korekty harmonogramów. Zalecono dostosować dokumentację do Standardów MCIZ oraz dążyć do realizacji zadań zgodnie z przyjętym harmonogramem.

- 31 marca 2016 r. - sprawdzano działalność Centrum związaną z refundowaniem ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom. W wyniku kontroli ustalono, że Centrum właściwie realizowało zadania z zakresu rynku pracy. Stwierdzono jednak, że termin uzupełnienia braków formalnych przez pracodawców do wniosków o umowę o refundację, w niektórych przypadkach ulegał wydłużeniu. Zalecono aby przestrzegać ustalonych terminów.
- 28 września 2016 r. - sprawdzano organizację i funkcjonowanie MBP w Olsztynie. W wyniku kontroli ustalono, że MBP realizuje właściwie zadania w zakresie rynku pracy. Stwierdzono jednak, że realizacja określonych zadań przekracza wartości planistyczne. Zalecono aby dążyć do racjonalnego planowania aby osiągać założone wyniki.
- 29 września 2016 r. - sprawdzano organizację i funkcjonowanie MCIZ. W wyniku kontroli ustalono, że MCIZ właściwie realizuje powierzone zadania, stwierdzono jednak, że liczba sesji wyjazdowych przekraczała wartości planistyczne przewidziane do realizacji w I półroczu 2016 r. Zalecono aby racjonalnie planować zadania (sesje wyjazdowe).
- 30 września 2016 r. - sprawdzano działalność Centrum związaną z refundowaniem ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz realizację warunków umowy o refundację wynagrodzeń wypłaconych młodocianym pracownikom i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 28 listopada 2016 r. - weryfikowano wybrane dokumenty projektowe pod kątem poprawności rekrutacji uczestników i sporządzania dokumentacji w tym zakresie oraz weryfikowano wybrane dokumenty dotyczące organizacji form wsparcia, zarządzania projektami i osiągnięcia rezultatów. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wszystkie zalecenia wydane przez W-M WK OHP w wyniku przeprowadzonych kontroli zostały wdrożone.

(dowód: akta kontroli str. 501-503)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W okresie objętym kontrolą Centrum prawidłowo realizowało zadania związane z poradnictwem i pośrednictwem zawodowym oraz badaniem i diagnozowaniem rynku pracy. Udzielano również merytorycznego wsparcia jednostkom podległym w zakresie kształcenia i zatrudniania uczestników OHP oraz podejmowano działania w zakresie promocji zatrudnienia, przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej młodzieży. Zwraca jednak uwagę fakt niepełnego realizowania w latach 2014-2016 rocznych planów pracy, zwłaszcza w zakresie pośrednictwa pracy.

2. Przygotowanie zawodowe i zatrudnienie absolwentów OHP na otwartym rynku pracy, w tym trwałość zatrudnienia i jego zgodność z nabytymi kwalifikacjami

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2014-2016, w oparciu o zweryfikowane i pozytywnie zaopiniowane przez Centrum wnioski pracodawców, W-M WK OHP zawarła łącznie 1.562 umowy o refundację wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń, którymi objęto 3.259 młodocianych pracowników.

W ramach nadzoru nad działaniami związanymi z refundacją, Centrum zgodnie ze Standardami określonymi przez Komendanta Głównego OHP, m.in. weryfikowało składane wnioski o refundację. W wyniku analizy złożonych do Centrum 188 wniosków o refundację¹⁴, ustalono m.in., że:

- wnioski te, były zgodne ze wzorem określonym w załączniku nr 5 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom¹⁵ (dalej: „rozporządzenie w sprawie refundacji”),
- do ww. wniosków dołączono rozliczenia finansowe wypłaconych wynagrodzeń oraz opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za pracowników, a także poświadczono za zgodność z oryginałem kopie dokumentów potwierdzających wypłatę wynagrodzeń oraz opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne od tych wynagrodzeń wraz z kopiami deklaracji rozliczeniowych,
- ww. wnioski były sprawdzane przez specjalistów ds. refundacji Centrum pod względem merytorycznym, formalnym i finansowym. Prawidłowość wniosku o dokonanie refundacji potwierdzana była podpisem dyrektora Centrum oraz upoważnionego przez niego pracownika,
- wszystkie ww. wnioski zostały wprowadzone do systemu Delfin (wersja 9.0.4).

(dowód: akta kontroli str. 504-524)

2.2. W wyniku analizy 12 wniosków od pracodawców o zawarcie umowy o refundację, złożonych do Centrum w okresie 2014-2016 ustalono m.in., że we wszystkich przypadkach do wniosku załączone były:

- kopie umów o pracę zawarte z młodocianymi na czas nieokreślony,
- oświadczenia o liczbie młodocianych pracowników, którzy w okresie ostatnich trzech lat przed dniem złożenia wniosku ukończyli przygotowanie zawodowe oraz o liczbie młodocianych pracowników, którzy w okresie ostatnich trzech lat przed dniem złożenia wniosku ukończyli przygotowanie zawodowe i kontynuowali zatrudnienie przez okres co najmniej 6 m-cy (przed 25 czerwca 2014 r. - 12 m-cy) lub nadal są zatrudnieni.

Ustalono ponadto, że:

- łączna liczba młodocianych pracowników, którzy w okresie ostatnich trzech lat przed dniem złożenia wniosku ukończyli przygotowanie zawodowe wynosiła 215 osób, a młodocianych pracowników, którzy w okresie ostatnich trzech lat przed dniem złożenia wniosku ukończyli przygotowanie zawodowe

¹⁴ W ramach wybranych celowo 12 umów (po czterech z lat 2014-2016) o refundację wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń, złożonych do Centrum w okresie 2014-2016.

¹⁵ Dz. U. z 2014 r. poz. 865 (a przed 25 czerwca 2014 r. – Dz. U. z 2007 r. Nr 77, poz. 518).

i kontynuowali zatrudnienie przez okres co najmniej 6 m-cy (przed 25 czerwca 2014 r. - 12 m-cy) lub nadal są zatrudnieni – 34,

- w każdym przypadku została wydana opinia Centrum, w której m.in. wskazano, że wniosek spełnia wymogi formalne, pracodawca spełnia warunki określone w rozporządzeniu w sprawie refundacji, pracodawca rokuje nadzieję na właściwe przygotowanie zawodowe zatrudnionych młodych pracowników i pracodawca zamierza zatrudnić młodocianych,
- w przypadku gdy młodociany pracownik nie był uczestnikiem OHP, w procesie rekrutacji nie brał udziału doradca zawodowy ani inny przedstawiciel OHP.

Jak wskazał Dyrektor Centrum, brak udziału doradcy zawodowego w rekrutacji młodocianego wynikał z faktu, że do Centrum wpływały wnioski o podpisanie umowy refundacyjnej wraz z już zawartymi umowami o pracę. Młodociani pracownicy, nie będący uczestnikami OHP kierowani byli do odbywania przygotowania zawodowego przez placówkę oświatową, pracodawcy zaś nie mają obowiązku kierowania młodocianych pracowników nie będących uczestnikami OHP do doradców zawodowych OHP, w celu zbadania predyspozycji zawodowych.

(dowód: akta kontroli str. 525-559)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Centrum nie informowało – w sporządzanych opiniach do wniosków o przyznanie refundacji – właściwego wojewódzkiego komendanta OHP, czy pracodawca wywiązał się z deklarowanej w podpisanych wcześniej umowach o refundację gotowości do zatrudniania młodocianego pracownika po zakończeniu przygotowania zawodowego przez co najmniej 6 miesięcy. Zdaniem NIK dla wsparcia efektywności systemu promocji zatrudniania młodzieży wskazanym byłoby zamieszczenie w opinii wyników analizy pod tym kątem, jednak brak skutecznych narzędzi prawnych do pozyskiwania przez centra edukacji informacji o przyczynach rozwiązania stosunku pracy po zakończeniu okresu przygotowania zawodowego, uniemożliwia weryfikację złożonych przez pracodawcę deklaracji w zakresie kontynuowania zatrudniania młodocianego.

Opis stanu
faktycznego

2.3. W latach 2014-2016 Centrum rozpatrzyło łącznie 1.633 wniosków o zawarcie umowy o refundację, z czego 35 negatywnie. W wyniku analizy pięciu negatywnie rozpatrzonych wniosków ustalono, że przyczyną ich odrzucenia było niespełnienie przez wnioskodawców wymogów formalnych lub złożenie ich po upływie wyznaczonego terminu.

(dowód: akta kontroli str. 560-570)

2.4. Pracownicy Centrum, w celu pozyskania pracodawców dla młodocianych pracowników, w ramach przygotowania zawodowego/nauki zawodu, promowali ideę refundacji wynagrodzeń m.in. podczas Targów Pracy, Targów Edukacyjnych, na stronach internetowych W-M WK OHP oraz Elektronicznego Centrum Aktywizacji Młodzieży („ECAM”). Dodatkowo w tym zakresie współpracowano z pracodawcami indywidualnymi, Warmińsko-Mazurską Izbą Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Olsztynie, Cechami Rzemiosł¹⁶ oraz Biurami Rachunkowymi¹⁷, którzy w ramach współpracy z OHP informowali o możliwości uzyskania refundacji. Młodzież rekrutowana do jednostek opiekuńczo-wychowawczych OHP była diagnozowana przez doradców zawodowych Centrum pod kątem predyspozycji zawodowych. Wszyscy młodociani zrekrutowani do tych jednostek, w badanym okresie, posiadający odpowiednie predyspozycje zawodowe, otrzymali propozycję

¹⁶ Cech Rzemiosł Różnych w Olsztynie, Mragowie, Elku, Biskupcu, Cechami Rzemiosł w Giżycku i Szczytnie.

¹⁷ Obsługującymi pracodawców indywidualnych w zakresie refundacji.

zatrudnienia w formie przygotowania zawodowego/przyuczenia do wykonywania określonej pracy.

Pracownicy Centrum, w badanym okresie, analizowali ile osób zaczęło i ukończyło przygotowanie zawodowe. Jak wskazał Dyrektor Centrum, wyniki tych analiz wskazują na właściwy sposób prowadzenia przygotowania zawodowego przez pracodawców indywidualnych i zrzeszonych oraz potwierdzają właściwy wybór ścieżki kariery zawodowej przez młodocianych pracowników.

W wyniku analizy 20 wybranych umów z pracodawcami o refundację wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń, złożonych do Centrum w okresie 2013-2014 ustalono, m.in. że:

- umowami tymi objęto 115 młodocianych, w tym 33 uczestników OHP,
- wszystkie ww. umowy o refundację były zgodne z wzorem określonym w rozporządzeniu w sprawie refundacji,
- spośród wszystkich 115 młodocianych pracowników, po zakończeniu przygotowania zawodowego pracodawcy zatrudnili sześciu (5,2%)¹⁸ młodocianych (żaden z nich nie był uczestnikiem OHP),
- łączna liczba młodocianych pracowników, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe w okresie ostatnich trzech lat przed dniem złożenia wniosków o zawarcie ww. 20 umów o refundację, wynosiła 189 osób. Natomiast liczba młodocianych, którzy kontynuowali zatrudnienie po zakończeniu nauki u tych pracodawców wynosiła – 17 (9,0%)¹⁹,
- łączna liczba młodocianych, którzy ukończyli naukę zawodu wynosiła 62, w tym 25 uczestników OHP, zaś którzy nie ukończyli – 53, w tym ośmiu uczestników OHP,
- pracodawcy wywiązywali się z obowiązku informowania Centrum o przerwaniu nauki przez młodocianego, przekazując świadectwa pracy.

Monitoring realizacji umów przez Centrum obejmował m.in. liczbę młodocianych, na których zostały wypłacone środki finansowe z Funduszu Pracy oraz ich wysokość, jak i ewidencjonowanie w systemie Delfin wpływających świadectw pracy. Jak wskazał dyrektor, w obowiązującym stanie prawnym, nie ma narzędzi pozwalających na określenie z poziomu Centrum, wywiązywania się pracodawcy z deklaracji dalszego zatrudnienia, a tym samym ustalenia przyczyn ewentualnego braku dalszego zatrudnienia. W związku z brakiem sygnałów ze strony młodocianych, ich opiekunów prawnych, opiekunów praktyk, dotyczące nie wywiązywania się z deklaracji dalszego zatrudnienia, nadal kontynuowano współpracę przez W-M WK OHP z pracodawcami w zakresie refundacji.

Zgodnie z Zarządzeniami Wojewódzkiego Komendanta W-M WK OHP²⁰ w sprawie sposobu monitorowania losów absolwentów OHP, Centrum prowadziło ewidencję uczestników i absolwentów OHP, którzy skorzystali z usług z zakresu pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, kursów i szkoleń oraz programów rynku pracy. Dodatkowo prowadzono rejestr dotyczący m.in. zatrudnienia młodocianych pracowników przez okres co najmniej 6 m-cy²¹ po ukończeniu przygotowania zawodowego/nauki zawodu, prowadzony w oparciu o oświadczenia składane przez

¹⁸ Dane te Centrum uzyskało na potrzeby kontroli NIK – ustalono to w formie telefonicznej.

¹⁹ Dane te wynikały z oświadczeń pracodawców składanych we wnioskach o zawarcie umowy refundacji.

²⁰ Zarządzenia nr 19 z dnia 13 września 2012 r. oraz nr 2 z dnia 26 stycznia 2016 r.

²¹ 12 m-cy przed 25 czerwca 2014 r.

pracodawców, składanych we wnioskach o zawarcie kolejnych umów o refundację. Nie odzwierciedlało to jednak faktycznego wywiązywania się pracodawców z dalszego zatrudnienia młodocianych po zakończeniu przygotowania zawodowego. Jak wskazał Dyrektor Centrum, żaden z przepisów w zakresie refundacji nie obliuguje do prowadzenia takich analiz. Dodał, że biorąc pod uwagę obowiązujący stan prawny w zakresie refundacji, Centrum nie ma podstaw do odrzucenia wniosku o zawarcie umowy w przypadku gdy spełnia on wymogi formalne.

Centrum nie podejmowało działań przeciwdziałających rezygnacji z nauki zawodu przez uczestników OHP gdyż, jak wskazał jego Dyrektor, zadania te realizowane były na poziomie jednostek opiekuńczo-wychowawczych OHP. Kadra tych jednostek współpracowała z rodzicami/opiekunami prawnymi, kuratorami sądowymi, nauczycielami, organizowała zajęcia wyrównujące zaległości edukacyjne dla uczestników, prowadziła indywidualne i grupowe zajęcia wychowawcze, na bieżąco monitorowała sytuację wychowanków w szkole, pracy i rodzinie²². Ponadto, Centrum uczestniczyło w opracowywaniu przez W-M WK OHP wojewódzkich programów profilaktyczno-edukacyjnych mających na celu adaptację nowo zrekrutowanych uczestników OHP i ograniczenie zjawiska „wykruszalności”.

(dowód: akta kontroli str. 530-581, 587-594)

2.5. W wyniku analizy sześciu wybranych umów o refundację²³, ustalono że nie poddane zostały one kontroli przez pracowników Centrum.

Ustalono ponadto, że w badanym okresie Centrum nie kontrolowało na miejscu realizacji umów o refundację. Według Dyrektora Centrum, w Standardach funkcjonowania CEiPM oraz innych obowiązujących zarządzeniach Komendanta Głównego OHP, jak również Wojewódzkiego Komendanta OHP, nie określono zadań Centrum związanych z prowadzeniem kontroli pracodawców, z którymi została podpisana przez W-M WK OHP umowa o refundację. Wskazał również, że Centrum dysponowało wiedzą na temat wyników kontroli przeprowadzonych u pracodawców przez W-M WK OHP. Dodał ponadto, że w badanym okresie, pracownicy młodociani, ich rodzice, opiekunowie prawni i opiekunowie praktyk, nie sygnalizowali nieprawidłowości w realizacji warunków umów o pracę. W sytuacji wystąpienia takich sygnałów, Centrum niezwłocznie powiadomiłoby o tym fakcie W-M WK OHP, która podejmowała by dalsze czynności w tym przedmiocie.

(dowód: akta kontroli str. 532-559, 582-585)

2.6. W badanym okresie do Centrum nie wpłynęły skargi dotyczące przedmiotu kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str. 586)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W badanym okresie Centrum podejmowało działania mające na celu pozyskanie pracodawców dla młodocianych pracowników, prowadziło wymagane ewidencje i rejestry oraz przeprowadzało stosowne diagnozy i analizy. Uczestniczyło również w opracowywaniu oraz realizacji wojewódzkich programów profilaktyczno-edukacyjnych mających na celu adaptację nowo zrekrutowanych uczestników OHP i ograniczenie zjawiska „wykruszalności”. W badanym okresie Centrum realizowało również powierzone zadania związane z weryfikacją i opiniowaniem wniosków

²² Wynika to z Wytocznych do organizacji i nadzoru procesu edukacji w Ochotniczych Hufcach Pracy na rok szkolny 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, rocznych planów pracy dydaktyczno-opiekuńczo-wychowawczych, zatwierdzonych do realizacji autorskich programów profilaktyczno-edukacyjnych realizowanych w jednostkach opiekuńczo-wychowawczych W-M WK OHP, Zarządzenia nr 2 z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie monitorowania losów absolwentów w W-M WK OHP.

²³ Wybrano po dwie umowy z lat 2014-2016, w tym 3 dotyczące uczestników OHP.

pracodawców o zawarcie umów dotyczących refundacji wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.10165

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Olsztyn, dnia 4 października 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli

Andrzej Zyśk

.....
podpis